

PPS/51/02/2020

Szanowny Pan Senator
Kazimierz Kleina
Przewodniczący Komisji Budżetu
i Finansów Publicznych

Szanowny Panie Przewodniczący,

Dotyczy: projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów (druk sejmowy nr 210).

W związku z pracami nad projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów (druk sejmowy nr 210), pragniemy zwrócić uwagę Pana Przewodniczącego na istotne wady prawne proponowanej w powyższym projekcie koncepcji opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o pojemności nieprzekraczającej 300 ml. W niniejszym piśmie w sposób syntetyczny przedstawiono dwie najistotniejsze wady koncepcyjne, które w naszym przekonaniu uzasadniają konieczność zasadniczej analizy podstaw do wprowadzenia powyższej opłaty.

Podatek akcyzowy jest podatkiem zharmonizowanym, uregulowanym - w odniesieniu do napojów alkoholowych - na poziomie unijnym. Powyższa opłata wykazuje cechy konstrukcji zbieżne z cechami konstrukcyjnymi podatku akcyzowego. W związku z powyższym jej zasady muszą być zbieżne z regułami dotychczasowymi konstrukcji podstawy opodatkowania tychże wyrobów, o których mowa w Dyrektywie Rady 92/83/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowych od alkoholu i napojów alkoholowych, w Dyrektywie oraz w Dyrektywie Rady 92/84/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie zbliżenia stawek podatku akcyzowego dla alkoholu i napojów alkoholowych. W świetle powyższych Dyrektyw istnieje niezgodność projektowanej opłaty z regulacjami zawartymi przede wszystkim w Dyrektywie 92/93/EWG. Wskazać należy, że stosownie do art. 21 Dyrektywy Rady 92/83/EWG: Podatek akcyzowy od alkoholu etylowego ustala się od hektolitra czystego alkoholu o temperaturze 20 °C i oblicza się według liczby hektolitrów czystego alkoholu. **Zgodnie z art. 22 Dyrektywy Rady 92/83/EWG Państwa Członkowskie pobierają tę samą stawkę podatku akcyzowego od wszystkich produktów objętych podatkiem od alkoholu etylowego.** Przepis ten przewiduje jedynie wyjątki w zakresie tzw. małych gorzelni, które uzyskują uprawnienia do stosowania obniżonej stawki podatku. W związku z powyższym uznać należy, że faktyczne różnicowanie efektywnych stawek podatku jest sprzeczne z prawem europejskim i jako takie prowadzić będzie niewątpliwie do potencjalnego konfliktu na tej płaszczyźnie.

Poza powyższym wskazać należy, że przedsiębiorstwa należące do sektora dystrybucji napojów alkoholowych znajdują się w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej. Wprowadzenie powyższej opłaty jedynie od małych formatów napojów alkoholowych (nieprzekraczającej 300 ml) dyskryminuje część uczestników rynku sprzedaży napojów alkoholowych, co doprowadzi do uprzywilejowania i przewagi konkurencyjnej branży piwnej, która z uwagi na format produktów (pow. 300 ml) nie będzie zobowiązana do uiszczenia opłaty. Sprzedaż w placówkach gastronomicznych jest wprost wyłączona spod obowiązku uiszczenia opłaty (spożycie w miejscu sprzedaży). Zgodnie z projektowanym art. 9² ust. 11 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości, opłata jest należna od przedsiębiorców posiadających zezwolenie na obrót hurtowy w związku zaopatrzeniem w napoje alkoholowe podmioty posiadające zezwolenie na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Wymagalność opłaty powstaje zatem na skutek dostarczenia napoju alkoholowego detaliście. Zgodnie z art. 7 ust. 1 Dyrektywy 2008/118 wymagalność podatku akcyzowego powstaje z chwilą dopuszczenia go do konsumpcji. Jak stwierdził Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 9 marca 2000 r. w sprawie C-437/97, **podatek, który jest wymagalny na etapie innym niż etap wprowadzenia do obrotu jest niezgodny z zasadami regulującymi wymagalność podatku akcyzowego.**

Ponadto zgodnie z dyrektywą 2007/45/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 września 2007 r. („**Dyrektywa 2007/45**”), napoje spirytusowe mogą być wprowadzane do obrotu wyłącznie, gdy będą pakowane w opakowania jednostkowe o ilościach nominalnych: 100 ml – 200 ml – 350 ml – 500 ml – 700 ml – 1 000 ml – 1 500 ml – 1 750 ml – 2 000 ml. Jak podkreślono w motywie 5 preambuły Dyrektywy 2007/45, w niektórych sektorach - ze względu na interes konsumentów i branży - właściwe jest utrzymanie obowiązkowych ilości nominalnych. **Realizacją tego celu, stanowi zakaz odmawiania, zabrania, a nawet ograniczania wprowadzania do obrotu produktów w opakowaniach jednostkowych z powodów związanych z ilością nominalną produktu w opakowaniu.**

Biorąc pod uwagę powyższe, wprowadzenie powyższej opłaty może również zostać uznane za niezgodne z Dyrektywą 2007/45. Co więcej, projektowany obowiązek ponoszenia dodatkowego kosztu w wysokości 25 zł za każdy litr 100% alkoholu sprzedawanego w opakowaniach, których objętość nie przekracza 300 ml, będzie miało bardzo szeroki zakres i obejmie niemal 1/3 wszystkich pojemności opakowań jednostkowych napojów alkoholowych dopuszczonych do handlu na terenie UE na podstawie Dyrektywy 2007/45.

Polska zajmuje czwarte miejsce w Europie jeśli chodzi o konsumpcję piwa, która zrównała się z roczną konsumpcją wody butelkowanej (100,5 l piwa vs 105 l wody rocznie). Tym samym piwo to największa kategoria napojów alkoholowych w Polsce. Tylko w 2018 Polacy wydali na ten trunek rekordowe 17,4 mld zł, przy czym ta kwota nie uwzględnia sektora gastronomicznego czy imprez masowych – jest to wyłącznie sprzedaż detaliczna.

Planowana opłata dotyczy wyłącznie napojów w opakowaniach o objętości poniżej 300 ml, czyli w praktyce napojów spirytusowych w butelkach o pojemności 100 i 200 ml. Tym samym nałożenie dodatkowego obciążenia dotyczyć będzie napojów spirytusowych, co doprowadzi do kolejnego – po podatkowym i reklamowym – obszaru dyskryminacji tej branży względem branży piwnej.

Co więcej należy podkreślić, iż popyt na napoje alkoholowe cechują się bardzo wysoką elastycznością cenową, nawet niewielkie różnice w cenie napojów spirytusowych powodują, że przeciętny konsument często wybierze produkt tańszy. Napoje spirytusowe już teraz są najbardziej opodatkowaną kategorią napojów alkoholowych. Poprzednia podwyżka podatku akcyzowego o 15% w 2014 r. dotyczyła wyłącznie napojów spirytusowych, natomiast tegoroczny wzrost tego podatku o 10% miał zdecydowanie większy negatywny wpływ na alkohole mocne, ponieważ podstawa do podwyżki była znacznie wyższa. Wzrost cen małych formatów alkoholi mocnych przyczyni się wprost do zmniejszenia ilości ich sprzedaży i do zwiększenia ilości sprzedaży piwa, które wygra walkę cenową z uwagi na mniejsze obciążenia fiskalne.

Oznacza to znaczny potencjalny spadek wolumenu sprzedawanych napojów spirytusowych, a co za tym idzie znaczące obniżenie dochodów budżetowych z tytułu akcyzy i podatku od towarów i usług (napoje spirytusowe są niemal 3 razy wyżej opodatkowane od piwa).

Zgodnie z danymi opublikowanymi przez PARPA, w Polsce najwięcej alkoholu w przeliczeniu na czysty etanol spożywa się w piwie – 57,9%. Wszystkie wyroby spirytusowe odpowiada zaś tylko za 34,6% spożycia alkoholu w przeliczeniu na czysty etanol. Ponadto dziennie sprzedawanych jest 811 tys., sztuk wyrobów o najmniejszej wielkości opakowań tj. 100 ml, podczas gdy codziennie Polacy kupują 8,7 mln litrów piwa. Wyroby spirytusowe kupuje 3% Polaków, podczas gdy piwo kupuje codziennie średnio co trzeci Polak. Nie ma także podstaw, aby konkretną grupę produktów obciążyć dodatkowym podatkiem – nie ma danych potwierdzających, że to właśnie alkohole sprzedawane w małych opakowaniach są spożywane w sposób ryzykowny lub powodują szkody związane z nieodpowiedzialną konsumpcją alkoholu.

Powyższe dane jasno wskazują, że po wprowadzeniu opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o pojemności nieprzekraczającej 300 ml, nastąpi zwiększanie spożycia alkoholu w przeliczeniu na czysty etanol. W związku z relatywnym obniżeniem cen piwa, powyższa opłata wywoła skutek odwrotny do zamierzonego.

W konkluzji należy stwierdzić, że ogólną zasadą harmonizacji prawno-materialnej podatku akcyzowego jest zakaz modyfikowania obowiązujących w tym zakresie zasad poprzez wprowadzenie dodatkowej „akcyzy” na niektóre wyroby z grupy wyrobów alkoholowych, ukrytej pod nazwą „opłaty za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych”. Wprowadzona w niniejszym projekcie należność publicznoprawna, stanowi podatek będący zbliżony do akcyzy i nie może zmieniać - nawet pośrednio - obowiązujących w tym zakresie zasad. W związku z tym, że dotyczy ona tylko niektórych grup wyrobów (niskie pojemności opakowań) może spotkać się z powyższym zarzutem.

Biorąc pod uwagę powyższe, zasadnicza koncepcja tej opłaty powinna ulec zmianie. W obecnej formie jest ona niezgodna z prawem, a także nie adekwatna do proporcji na rynku napojów alkoholowych.

2 *poproszę o zmianę,*

PREZES ZARZĄDU
Związku Pracodawców
Polski Przemysł Spirytusowy
Włodzisław Włodarczyk